

3-165

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора

Ольга СОКОЛЕНКО

«___» _____ 2021 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор

з науково-педагогічної роботи

Дмитро СВИНАРЕНКО

«___» _____ 2021 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для вступу на навчання за освітнім рівнем бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста
за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(Освітня програма – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність)

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету економіки

від «08» січня 2021 р. протокол № 4

Голова вченої ради

«___» _____ (Тетяна ГРИНЬКО)

Дніпро
2021

2
2.2.21

Укладачі програми:

1. Гринько Тетяна Валеріївна, декан факультету економіки, професор кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами;
2. Олійник Тетяна Іванівна, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами.

Програма ухвалена

на засіданні кафедри:

Економіки, підприємництва та управління підприємствами від «19» листопада 2020 р. протокол № 7

Завідувач кафедри

(підпис)

Тетяна ОЛІЙНИК

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

I ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Фахове випробування – форма вступного випробування для вступу на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Результати фахового вступного випробування зараховуються для конкурсного відбору осіб, які на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра. Приймальна комісія університету допускає до участі у конкурсному відборі осіб, які за результатом фахового вступного випробування отримали не менше не менше 110 балів (за шкалою від 100 до 200 балів).

Програма фахового випробування для вступу на навчання за освітнім рівнем бакалавра за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність містить питання з таких навчальних дисциплін підготовки молодшого спеціаліста за спеціальністю (напрямом підготовки) 5.03050401 Економіка підприємства:

1. Економіка підприємства;
2. Ціноутворення;
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.

II ПЕРЕЛІК ТЕМ, З ЯКИХ ВІДБУВАЄТЬСЯ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИКА

1. Навчальна дисципліна №1: Економіка підприємства

Тема 1. Підприємство в сучасній системі господарювання

Визначення, цілі і напрямки діяльності підприємства. Правові основи функціонування підприємства. Класифікація підприємств за різними ознаками. Структура підприємства. Форми об'єднання підприємств.

Тема 2. Трудові ресурси

Поняття, класифікація та структура персоналу. Оцінка персоналу, як важливий елемент системи управління трудовим колективом. Рух персоналу та його показники. Витрати підприємства на персонал.

Тема 3. Капітал, основні фонди та нематеріальні ресурси

Економічна сутність, структура і класифікація основних фондів. Вартість, оцінка основних фондів. Амортизація та відтворення основних фондів. Ефективність використання виробничих фондів. Нематеріальні ресурси та активи підприємства.

Тема 4. Оборотні кошти підприємства

Поняття, економічна сутність і структура оборотних коштів. Оборотні фонди. Нормування і джерела формування оборотних коштів. Показники

ефективності використання оборотних коштів.

Тема 5. Продукція: сутність, різновиди і конкурентоспроможність

Кількісні і вартісні показники випуску продукції. Поняття і показники якості продукції. Стандартизація та сертифікація продукції. Конкурентоспроможність продукції та чинники її забезпечення.

Тема 6. Продуктивність, мотивація і оплата праці

Економічна сутність продуктивності праці. Показники і методи вимірювання продуктивності праці. Сутність, функції і принципи організації заробітної плати на підприємстві. Види заробітної плати. Форми і системи оплати праці.

Тема 7. Витрати підприємства

Поняття, види і показники собівартості продукції. Групування витрат виробництва. Класифікація витрат за елементами витрат. Класифікація витрат за статтями калькуляції. Кошториси витрат виробництва.

Тема 8. Результативність діяльності підприємства

Показники ефективності діяльності підприємства. Фактори підвищення ефективності виробництва.

Тема 9. Антикризова діяльність підприємства

Означення, мета й основні характеристики процесу реструктуризації підприємства. Санація (фінансове оздоровлення) суб'єктів господарювання.

2. Навчальна дисципліна №2: Ціноутворення

Тема 1. Теоретичні основи ціноутворення

Роль ціни в умовах ринкової економіки. Ціна і конкурентоспроможність підприємства. Еволюція теорії ціни: трудова теорія вартості, теорія витрат виробництва, теорія трьох факторів виробництва, кардиналістська концепція, ординалістська концепція, концепція виявлення переваг. Фактори ціноутворення: базові (некон'юнктурні), кон'юнктурні, регулюючі; внутрішні і зовнішні.

Тема 2. Види та функції цін

Система цін. Види цін залежно від: сфери обслуговування національної економіки, ступеню участі держави у ціноутворенні, стадії ціноутворення, ступеню врахування транспортних витрат, регіонів реалізації продукції, часу дії. Цінові коректування. Функції ціни: облікова, розподільча (перерозподільча), критерію раціонального розміщення виробництва, регулююча.

Тема 3. Склад ціни та формування її елементів

Елементний склад ціни. Структура роздрібною ціни. Витрати підприємства та їх класифікація. Формування цін з урахуванням попиту на продукцію. Загальне поняття еластичності. Види еластичності попиту. Особливості ціноутворення на

різних типах ринків: чистої (досконалої) конкуренції, монополістичної конкуренції, олігополістичної конкуренції (олігополії), чистої (досконалої) монополії.

Тема 4. Методи ціноутворення

Витратні методи ціноутворення. Методи встановлення ціни на основі собівартості. Методи встановлення ціни на основі прибутку.

Ціннісні методи ціноутворення. Метод ціноутворення на основі відчутної цінності товару. Методи ціноутворення на основі споживчої вартості товару.

Параметричні методи ціноутворення. Метод питомої ціни. Ціновий метод балів. Ціновий метод регресії. Агрегатний метод. Метод експертної оцінки.

Ринкові методи ціноутворення. Методи визначення ціни з орієнтацією на попит. Методи визначення ціни з орієнтацією на конкуренцію.

Тема 5. Ціноутворення на зовнішньому ринку

Світовий ринок та світова ціна. Поняття світової базисної ціни. Основні види світових цін: довідкові ціни, ціни торгів, ціни аукціонів, біржові котирування, ціни фактичних угод. Особливості визначення імпорتنих та експортних цін.

Тема 6. Цінова політика підприємства

Основні цілі ціноутворення. Принципи ціноутворення: науковість обґрунтування ціни, цільова спрямованість цін, безперервність процесу ціноутворення, єдність процесу ціноутворення та контролю за дотриманням цін. Етапи ціноутворення: постановка цілей і завдань ціноутворення, визначення попиту, оцінка витрат виробництва, аналіз цін і якості товарів конкурентів, вибір методу ціноутворення, розрахунок вихідної ціни, врахування додаткових факторів, встановлення кінцевої ціни. Цінова політика й цінові стратегії підприємства: стратегія «знімання вершків», стратегія низьких цін, стратегія нейтрального ціноутворення, стратегія диференційованих цін, стратегія пільгових цін, стратегія дискримінаційних цін, стратегія єдиних цін, стратегія цінового лідера, стратегія цільових цін, стратегія незмінних цін, стратегія незакруглених або психологічних цін. Галузеві особливості формування цін та тарифів.

3. Навчальна дисципліна №3: Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

Тема 1. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні.

Етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності і управління нею в Україні. Суть, мета і принципи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Основні функції регіональних органів влади по управлінню ЗЕД.

Тема 2. Вибір іноземного партнера.

Класифікація фірм, діючих на світовому ринку за критеріями: виду господарської діяльності і характеру операцій; характеру власності; приналежності капіталу. Правове положення іноземних фірм. Правова форма іноземних фірм. Критерії пошуку та вибору іноземного партнера.

Тема 3. Контракт у зовнішньоекономічній діяльності.

Зовнішньоторговельний контракт і його види. Умови зовнішньоторгового контракту. Формулювання основних умов контракту. Визначення сторін і предмета контракту. Місце виконання контракту. Кількісні і якісні характеристики предмета контракту. Комерційні документи. Підстави звільнення від відповідальності. Форс-мажорні застереження в контрактах.

Тема 4. Підготовка міжнародних торгових операцій.

Види міжнародних комерційних справ. Етапи підготовки міжнародних торгових угод: підготовка угоди, укладання контракту, виконання прийнятих зобов'язань. Роль посередників, їхні види і повноваження. Торгово-посередницькі операції (з перепродажу, комісійні, агентські, брокерські). Організаційні форми торгово-посередницьких операцій.

Тема 5. Механізм розрахунків у зовнішньоторгових операціях.

Способи платежу. Форми розрахунків, використовувані в міжнародній комерційній практиці. Форма міжнародних розрахунків: документарний акредитив. Види акредитивів. Інкасова форма розрахунків. Форма міжнародних розрахунків: вексель і два його основні різновиди. Платіж готівкою. Авансовий платіж. Платіж у кредит. Засоби платежу. Чек. Відкритий рахунок.

Тема 6. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної торгівлі.

Базисні умови постачання. Правила «Інкотермс». Вибір виду транспорту. Вид вантажу. Відстань і маршрут перевезення. Транспортно-експедиторські підприємства.

Тема 7. Страховий захист зовнішньоекономічних операцій.

Суть та основні поняття страхування. Страхування. Види страхування. Страховий захист. Страхування зовнішньоекономічного ризику. Термінові валютні операції: форвардні, ф'ючерсні, опціонні, операції типу "своп". Банківське страхування у формі гарантії платежу. Страхування експортних кредитів. Захист від валютного та кредитного ризику під час здійснення зовнішньоекономічних контрактів.

Тема 8. Комерційні форми передачі технологій.

Об'єкти інтелектуальній власності. Правова охорона технологій. Патенти та інші охоронні документи на об'єкти промислової власності. Класифікація форм передачі технологій. Сучасні тенденції розвитку торгівлі технологіями. Підготовка і підписання ліцензійного договору. Коопераційні угоди, франшиза й

інжинірингові послуги.

Тема 9. Організація і техніка комерційних операцій на міжнародних біржах, торгах, аукціонах.

Міжнародні товарні біржі. Техніка біржових операцій та види біржових угод на товарній біржі. Ф'ючерсні угоди. Хеджування. Міжнародні товарні аукціони. Практика проведення аукціонів. Техніка операцій на аукціонах. Аукціонний торг. Оформлення угоди. Міжнародні тендери (торги). Поняття торгів. Організація торгів.

ІІІ ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До навчальної дисципліни №1: Економіка підприємства

Основна

1. Гетьман О. О. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ, 2010. 488 с.
2. Економіка підприємства: навч. посіб. / [О. М. Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А. Садиков, О. С. Маковоз]. Харків, 2017. 192 с.
3. Економіка підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. Л. Г. Мельник. Суми, 2012. 863 с.
4. Економіка підприємства: підруч. для студентів ВНЗ / за заг. ред. М. В. Афанасьєв, О. Б. Плюха. Харків, 2013. 660 с.
5. Економіка підприємства: підруч. для студентів ВНЗ / за заг. ред. Д. К. Семенди. Умань, 2014. 477 с.
6. Економіка підприємства: підручник. / за заг. ред. І. М. Бойчик. Київ, 2016. 378 с.
7. Економіка підприємства: підручник. за заг. ред. Череп А. В. Запоріжжя, 2014. 335 с.

Додаткова

1. Болтянська Л. О. Економіка підприємства: навч. посіб. Херсон, 2015. 668 с.
2. Економіка і фінанси підприємства: підручник / [Н. М. Суліма, Л. М. Степасюк, О. В. Величко]. Київ, 2015. 465 с.
3. Економіка і фінанси підприємства: підручник / за заг. ред. Х. І. Цвайг [та ін.]. Львів, 2014. 698 с.
4. Економіка підприємства: навч. посіб. / [О. М. Зборовська та ін.]. – Дніпро, 2014. 227 с.
5. Економіка підприємства: навч. посіб. / [С. М. Рогач та ін.]. Київ, 2015. 391 с.
6. Економіка підприємства: підручник / [М. Г. Грещак та ін.]; заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. Київ, 2009. 816 с.
7. Економіка та управління підприємством: теорія і практика: навч. посіб. / [І. І. Грибик та ін.]. Львів, 2014. 427 с.

8. Лойко В. В. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів напряму підгот. 6.030504 "Економіка підприємства". Київ, 2015. 267 с.
9. Нестерчук Ю. О. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. Вінниця, 2014. 372 с.
10. Федішин М. П. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. Чернівці, 2015. 327 с.

До навчальної дисципліни №2: Ціноутворення

Основна

1. Березін О. В. Управління ціноутворенням: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Суми, 2012. 175 с.
2. Основи ціноутворення: навч. посіб. / [Н. І. Верхоглядова, С. Б. Ільїна, Н. А. Іванникова, Я. Я. Слабко, Ю. В. Лисенко]. Київ, 2007. 252 с.
3. Пінішко В. С. Ціни і ціноутворення: навч. посіб. Львів, 2013. 191 с.
4. Тормоса Ю. Г. Ціни та цінова політика: Навч.-метод. посіб. Київ, 2006. – 247 с.
5. Шкварчук Л. О. Ціни і ціноутворення: навч. посіб. Київ, 2008. 195 с.

Додаткова

1. Бакунов О.О. Цінова політика підприємства: навч. посіб. Донецьк: 2016. 111 с.
2. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Цінова політика торговельного підприємства в умовах маркетингової орієнтації: навч. посіб. Київ, 2004. 156 с.
3. Захарченко В. І. Методичні основи регіонального ціноутворення на промислову продукцію. Економіка: реалії часу. - 2015. - № 2. - С. 201-206. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrch_2015_2_32
4. Колесников О.В. Ціноутворення: навч. посіб. Київ, 144 с.
5. Мазур О.Є. Ринкове ціноутворення: навч. посіб. Київ, 2012. 480 с.
6. Ціни і ціноутворення: практикум / [Н. М. Малініна, І. В. Причєпа, В. В. Кавецький.]. Вінниця, 2015. 63 с.
7. Ціноутворення: галузеві особливості формування цін: практ. керівництво. – Дніпропетровськ: Баланс-Клуб, 2014. 95 с.
8. Ціноутворення: ціни трансфертні, звичайні, договірні: практ. керівництво. – Дніпропетровськ: Баланс-Клуб, 2014. 111 с.
9. Шульга О. А. Ціноутворення: курс лекцій: навч. посіб. Київ, 2015. 110 с.

До навчальної дисципліни №3: Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

Основна

1. Дідківський М. І Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. Київ, 2006. 462 с.

2. Зінь Е.А., Дука Н.С. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник / Київ, 2009. 432 с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник/ за заг. ред. д.е.н. Ю.С. Петруні. Дніпропетровськ: Університет митної справи та фінансів, 2015. 331с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [В. О. Новак та ін.]. Київ,.: Кондор, 2012. – 493 с.
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: підручник / В. О. Новак, Т. Л. Мостенська, Г. С. Гуріна, О. В. Ільєнко. Київ, 2012. 552 с.
6. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Навч. посіб. [Михайлова Л.І., Дашутіна Л.О., Могильна Л.М. та ін]. Київ, 2019. 252 с.
7. Ольшанський О.В., Яцун Л. М., Селютін В.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Харків, 2019. 103 с.
8. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. / за заг.ред. Гребельник О. П. Ірпінь: 2019. 410 с.
9. Хрупович С.С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Тернопіль, 2017. 137 с.

Додаткова

1. Боднарчук О. І. Поняття «зовнішньоекономічна діяльність» та етапи її розвитку в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 1. С.83–86. URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv>.
2. Васиук Т. В. Методи дослідження та визначення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 3 (165). С. 131-136.
3. Вернюк Н. О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Умань, 2012. 322 с.
4. Дахно І. І., Бабіч Г.В. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. Київ, 2015. 275 с.
5. Дунська А. Р., Дунська А.Р. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика: навч. посіб. Київ, 2013. 687 с.
6. Загородній А. Г. Зовнішньоекономічна діяльність: Термінологічний словник А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. Київ, 2007. 168 с.
7. Задорожня Т. М., Параниця Н. В., Шостак А. С. Економіко-математичні моделі оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 2(25). С.430–435. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/archives>

8. Зосимова Ж. С. Експертиза зовнішньоекономічної діяльності підприємства: навч. посіб. Харків, 2014. 234 с.
9. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: підручник / за заг. ред. Кириченко О. А. Київ, 2008. 518 с.
10. О. В. Шкурупій, В. В. Гончаренко, І. А. Артеменко. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. Київ, 2012. 248 с.
11. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. Київ, 2013. 408 с.
12. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. [Ю. В. Орловська, Г. В. Дугінець, П. А. Варламова та ун.]. Дніпро, 2010. 302 с.

IV СТРУКТУРА ВАРІАНТУ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Кожний варіант фахового вступного випробування містить **25** тестових питань, зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні варіанту випробування.

Варіант складається із завдань таких форм:

- 1) Питання на обрання вірної відповіді – до кожного питання надаються чотири варіанти відповіді, з яких вступник має обрати одну, зробивши відповідну позначку;

Розподіл питань у кожному варіанті:

- за формою завдань

№ з/п	Форма завдання	Кількість одиниць у варіанті
1	Питання на обрання вірної відповіді	25
	Усього	25

- за темами навчальних дисциплін

№ з/п	Зміст питання	Кількість одиниць у варіанті
1	За темами навчальної дисципліни №1: Економіка підприємства	10
2	За темами навчальної дисципліни №2: Ціноутворення	10

3	За темами навчальної дисципліни №3: Зовнішньоекономічна діяльність підприємства	5
	Усього	25

V КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Оцінка за відповідь на кожне питання варіанту фахового вступного випробування може набувати одного з двох значень:

максимального значення кількості балів – за вірної відповіді,

мінімального значення (0 балів) – за невірної відповіді.

Розподіл максимальної кількості балів за відповіді на завдання різної форми наведений у таблиці:

№ з/п	Форма завдання	Максимальне значення, кількість балів	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за виконання завдань певної форми
1	Питання на обрання вірної відповіді	4	$25 \cdot 4 = 100$
	Усього		100

Результати випробування переводяться до шкали від 100 до 200 балів шляхом додавання 100 балів до суми балів, набраних вступником за виконання завдань варіанту випробування.